

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Změny právní úpravy provádění pitev a prohlídek těl zesnulých

Zákon č. [147/2016](#) Sb., kterým se s účinností od 1. července 2016 novelizoval zákon č. [372/2011](#) Sb., o zdravotních službách, přinesl kromě úpravy registru zdravotnických pracovníků také změny v oblasti provádění pitev a prohlídek těl zesnulých.

Příslušná novela v této oblasti zakotvila pravidlo, dle něhož prohlídku těla zesnulého již nemusí provádět lékař se specializovanou způsobilostí, ale může ji provést také lékař s odbornou způsobilostí.[1] Co do provádění patologicko-anatomických pitev pak byl především novelou rozšířen výčet případů, ve kterých se tento druh pitvy[2] provádí, neboť k dosavadnímu okruhu situací byl přidán další bod, dle něhož se patologicko-anatomická pitva provede rovněž tehdy, *kdy není dostatečně objasněna příčina smrti, základní nemoci, dalších nemocí nebo jejich komplikací nebo klinická diagnóza.*[3]

Nově vložené ustanovení tak dává poskytovatelům zdravotních služeb širší možnost provést patologicko-anatomickou pitvu zesnulého, pokud příčina smrti není zřejmá. Dosavadní znění zákona totiž případy povinného provedení patologicko-anatomické pitvy vyjmenovávalo poměrně úzce a na obecnou situaci nejasného úmrtí nepamatovalo. Až dosud navíc byla překážkou patologicko-anatomické pitvy „neopřené“ o zákon o zdravotních službách absence souhlasu zemřelého, který je nutný dle nového občanského zákoníku.[4] Novela zákona o zdravotních službách proto usnadňuje provádění patologicko-anatomických pitev také prostřednictvím nově vloženého ustanovení, dle něhož se patologicko-anatomické pitvy ve vyjmenovaných případech (tj. včetně výše zmíněného) provedou i bez souhlasu zesnulého.[5]

Na dalším místě novela upřesňuje, za jakých okolností mohou lékař provádějící prohlídku těla nebo poskytovatel rozhodnout o neprovedení povinné patologicko-anatomické pitvy, a to zpravidla v situacích, kdy je příčina úmrtí zřejmá a zesnulý za svého života vyslovil nesouhlas s pitvou, popř. o neprovedení pitvy žádají osoby blízké zesnulého. Rovněž je upravena situace opačná, tj. případ, kdy poskytovatel rozhodne pitvu provést, byť lékař provádějící prohlídku těla zesnulého požadavek na pitvu neurčil.[6]

Nadále přitom platí obecné pravidlo, dle kterého požadavek na provedení patologicko-anatomické pitvy nemohou vznášet osoby blízké zemřelého pacienta. Mají-li příbuzní zesnulého pochybnosti o příčině úmrtí a z daného důvodu požadují pitvu, přičemž dle odborného názoru poskytovatele či objektivních důvodů zákonný, resp. povinný důvod pro provedení pitvy dán není, je pro osoby blízké možnou cestou pouze podání stížnosti na poskytování zdravotních služeb nebo jiné obdobné kroky.[7]

Novela č. [147/2016](#) Sb. co do provádění patologicko-anatomických pitev tedy nejen zohledňuje požadavky zdravotnické praxe,[8] ale je také jednou z prvních změn, která reflektuje složitý vztah mezi občanským zákoníkem a zákonem o zdravotních službách, kdy v důsledku účinnosti nového občanského zákoníku je související právní úprava na mnoha místech duplicitní (a tím mnohdy vůči zákonu o zdravotních službách i protichůdná)[9], což jak k její přehlednosti, tak zejména právní jistotě poskytovatelů ani pacientů příliš neprospívá.

JUDr. Mgr. Pavel Uherek,

právní oddělení Krajské nemocnice T. Bati, a. s., Zlín

e-mail: uherek@bnzlin.cz

-----
[1] § 84 zákona č. [372/2011](#) Sb., o zdravotních službách, resp. Mach, Jan. 2016. Novela zákona o zdravotních službách a nový registr zdravotnických pracovníků. Tempus Medicorum, roč. 2016, č. 7-8, s. 45. [on line], dostupné na [www](#), k dispozici >>> [zde](#).

[2] Vedle patologicko-anatomických pitev zákon o zdravotních službách rozlišuje ještě pitvy zdravotní, soudní a anatomické, které mohou ve stanovených případech provádět pouze poskytovatelé v oboru soudního lékařství nebo v případě anatomických pitev univerzitní vysoké školy splňující k tomu zvláštní podmínky (srov. § 88 odst. 1, 3 až 6 zákona o zdravotních službách).

[3] Srov. celé znění § 88 odst. 2 zákona č. [372/2011](#) Sb., o zdravotních službách

[4] § 113 odst. 2 občanského zákoníku.

[5] § 88 odst. 4 zákona č. [372/2011](#) Sb., o zdravotních službách.

[6] § 88a zákona č. [372/2011](#) Sb., o zdravotních službách.

[7] § 93 odst. 1 zákona o zdravotních službách. Obdobně také [www](#) stránky Férová nemocnice [on line], dostupné na [www](#), k dispozici >>> [zde](#).

[8] Srov. např. Polícar, Radek. Právní podmínky pitev v nové legislativě. [on line], dostupné na [www](#), k dispozici >>> [zde](#), resp. Nemocnice se bojí kvůli novému zákoníku provádět pitvy. [novinky.cz](#), 7.

10. 2014 [on line], dostupné na [www](#), k dispozici >>> [zde](#). Dosavadní otazníky kolem souhlasu s pitvou vzniklé v důsledku § 113 odst. 2 občanského zákoníku nebylo možné řešit ani žádnými formuláři, prostřednictvím kterých by pacienti předem vyslovovali s pitvou souhlas. Vyžadovat po pacientovi při pobytu v nemocnici podobné úkony je především z etického hlediska nepřijatelné.

[9] Srov. zejm. ustanovení občanského zákoníku upravující získávání souhlasu pacienta s provedením lékařského zákroku, úpravu hospitalizace bez souhlasu pacienta nebo úpravu smlouvy o péči o zdraví, např. v oblasti záznamů o péči o zdraví. V současné době jsou dané duplicity řešeny výkladovou zásadou, dle níž má pro většinu situací přednost zákon o zdravotních službách jako speciální právní předpis, nicméně ani toto pravidlo nelze použít v každé situaci (viz třeba § 2648 odst. 2 občanského zákoníku a ochrana údajů třetích osob při nahlížení do zdravotnické dokumentace).

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [DEAL MONITOR](#)
- [Tři dekády v advokacii a otevřený pohled na to, co profesi i justici nejvíc škodí](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [Vybrané otázky poskytování zdravotních služeb na dálku](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [„Za každou kauzou je živý příběh“](#)
- [Ombudsman na Maltě - základní parametry a role. A v čem bychom se mohli poučit i my v Česku?](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [DEAL MONITOR](#)

- [Rozhovor s JUDr. Veronikou Janoušek Rudolfovou, samostatnou advokátkou specializující se na sportovní právo](#)
- [DEAL MONITOR](#)